

Andelko KOŠČAK, Duhovna baština Stepinčeva i Kuharićeva zavičaja. Svećenička i redovnička zvanja rimokatoličkih župa Jaskanskoga dekanata, Župa sv. Nikole biskupa, Jastrebarsko, Kršćanska sadašnjost – Ogranak Matice hrvatske u Jastrebarskom, Zagreb, 2017., 495 str.

U svibnju 2017. godine iz tiska je izašla iznimno vrijedna monografija, odnosno spomen knjiga koja je rezultat višegodišnjeg istraživanja njezina autora Andelka Koščaka. Već je iz samoga naslova razvidno kako se autor geografski ograničio na područje Jaskanskoga dekanata koji obuhvaća trinaest rimokatoličkih župa, dok je vremenski raspon od 15. do 21. stoljeća. Autor u naslovu ističe kako su izdanci toga kraja nadbiskupi i kardinali Alojzije Stepinac i Franjo Kuharić, koji su uvelike obilježili hrvatsku povijest, kako crkvenu tako i nacionalnu. U Jaskanskom je dekanatu u istraženom razdoblju bilo 10 (nad)biskupa, 240 biskupijskih svećenika, 14 bogoslova, koji su preminuli tijekom svećeničke formacije, te 37 redovnika i 141 redovnica, no, kako sam autor ističe, broj nije konačan. O svima nalazimo biografske podatke koji su sami po sebi dragocjeni jer su o nekima oni jedini tiskani izvor, ali i stoga što rasvjetljuju njihov doprinos društvenim, kulturnim, političkim i gospodarskim prilikama, ali rasvjetljuju i šire povijesne okolnosti te dokazuju povezanost, preko pojedinaca svećenika i redovnika Jaskanskoga dekanata, a time i Hrvatske, sa zapadnoeuropskim kulturnim krugom.

Knjiga je otvorena poglavljem »Biskupi i nadbiskupi – 'služitelji evanđelja Isusa Krista za nadu svijeta'« (15–54) u kojem nalazimo životopise trojice nadbiskupa – Alojzija Stepinca, Franje Kuharića, Rafaela Levakovića – i sedmorice biskupa – Benedikta Vinkovića, Petra Petretića, Martina Borkovića, Dragutina Nežića, Jurja Jezerinca, Josipa Mrzljaka, Mihaela Matkovića. To poglavlje uključuje i životopise dvojice biskupa – Antun Bauera, Josip Langa – koji su nekoliko godina kao polaznici pučke škole živjeli u jaskanskom kraju.

U sljedećem poglavlju »Župnici i kapelani župa Jastrebarskoga dekanata« (55-88) nakon kratke povijesti župa Jastrebarskoga dekanata i grkokatoličkih župa Žumberačkog dekanata dolazi kronološki popis župnika, župnih upravitelja, kapelana i povremenih župnih pomoćnika svih župa Jastrebarskoga dekanata. Potonji nije doživio veće promjene tijekom stoljeća, osim osnutka nekoliko novih župa (Gornje Prekrižje, Kalje, Oštrc i Desinec).

Središnji dio monografije čine treće poglavlje »Rimokatolički svećenici podrijetlom iz župa Jaskanskoga dekanata« (89–333), koje sadrži, razdijeljene prema župama (Jastrebarsko, Petrovina, Krašić, Pribić, Draganić, Plešivica, Sv. Jana, Slavetić, Žumberak, Gornje Prekrižje, Oštrc, Desinec) životopise svećenika rodom iz župa Jastrebarskoga dekanata kao i četvrto poglavlje »Bogoslovi koji su preminuli tijekom bogoslovske formacije, prije svećeničkoga ređenja« (334-342) koje, pak, sadrži životopise bogoslova koji su preminuli prije ređenja. Potom slijedi peto poglavlje »Svećenici redovnici i zavjetovana braća podrijetlom iz župa Jastrebarskoga dekanata« (343-363) u kojem nalazimo biografske podatke o redovnicima (pavlinima, franjevcima OFM, trećoredcima, trapistima, dominikancima i isusovcima), pa šesto poglavlje »Sestre redovnice rodom iz župa Jastrebarskoga dekanata« (364-423) u kojem je autor prikazao životopise sestara čak četrnaest redova i družbi, a koje su iz potonjega dekanata (Milosrdnih sestara sv. Vinka Paulskoga, Služavki Maloga Isusa, Klanjateljica Krvi Kristove, Uršulinki, Bosonogih karmelićanki, Milosrdnih sestara

Sv. Križa, Kćeri Božje ljubavi, Školskih sestara franjevki, Družbe sestara Srca Isusova, Sestara Naše Gospe, Služavki Kristovih, Družbe kćeri kršćanske ljubavi Sv. Vinka Paulskoga, Klarisa i Družbe sestara Blažene Djevice Marije od Loreta).

Valja na kraju istaknuti kako je velika vrijednosti knjige obilje konzultirane literature te arhivske građe, primjerice kanonskih vizitacija, matičnih knjiga, šematizama čak šesnaest arhiva (Kaptolski arhiv, Nadbiskupijski arhiv Zagreb, Hrvatski državni arhiv, Župni arhivi Samobor, Krašić, Virje, Maruševec, Župni uredi Jastrebarsko i Slavetić, Državni arhiv Zagreb, Državni arhiv Osijek, Državni arhiv Sisak, Knjižnica Varaždinske biskupije, Arhiv franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, Arhiv trapističkoga samostana Marija Zvijezda), čime je autor osim biografskih podataka prikazao i duhovno bogatstvo Jaskanskoga dekanata te bogatu nacionalnu povijest. Svakako mislimo kako prikazana monografija nadilazi u naslovu naznačene lokalne okvire te da će biti nezaobilazna literatura znanstvenicima kako raznih područja tako i različitih razdoblja.

Ana Biočić